

дяться в КУПАП. Ними є: національна поліція, працівники органів охорони здоров'я – у разі завідомо неправдивого виклику швидкої медичної допомоги, органи державної санітарно-епідеміологічної служби, посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами місцевих рад за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СВОБОДУ СВІТОГЛЯДУ І ВІРОСПОВІДАННЯ

Новіков Роман,

студент 2 курсу магістратури
Криворізького факультету НУ «ОЮА»

Науковий керівник:

Шустрова К. В., к. ю. н., доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін

Важливе місце у системі законодавства України з питань прав людини і громадянина займають закони про свободу віросповідання та релігійні організації. Як вказано в статті 35 Конституції України, кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

Актуальність цієї теми полягає в тому, що релігія істотно впливає на розвиток держави, формування політичної, правової та релігійної культури населення, у тому числі молодого фахівця. Нажаль у нашій країні право людини на свободу світогляду та віросповідання є найменш дослідженим. В українській юридичній та релігієзнавчій літературі їм надана переважно загальна характеристика.

Гарантії реалізації права людини на свободу світогляду і віросповідання можна охарактеризувати як систему норм та принципів, умов і засобів, що забезпечують у своїй сукупності здійснення конституційного права людини на свободу світогляду і віросповідання. Ефективність цієї системи залежить від різних чинників, але основним серед них є наявність визначених елементів у системі функціонування державної влади. До них відносять:

- а) наявність Основного Закону, дія якого не може бути припинена довільно;
- б) визнання державної влади похідною від влади народу і Конституції;

- в) закріплення на конституційному рівні права людини на свободу світогляду і віросповідання та засобів та умов його здійснення;
- г) наявність незалежної судової влади;
- д) можливість захисту своїх прав в Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та у міжнародних правозахисних організаціях.

Система гарантій права людини на свободу світогляду і віросповідання включає в себе передумови політичного, економічного, соціального, ідеологічного, правового характеру, що необхідні для їх реалізації, включаючи механізм їхньої охорони, захисту та відтворення.

Політичні гарантії - це закріплені конституційними нормами та принципами політичні умови та засоби, що забезпечують реалізацію права людини на свободу світогляду і віросповідання. Економічні гарантії – це закріплені конституційними нормами та принципами економічні умови і засоби, що забезпечують реалізацію права людини на свободу світогляду і віросповідання. Соціальні гарантії – це закріплені конституційними нормами та принципами соціальні засоби і умови права людини на свободу світогляду і віросповідання. Лише через механізм реалізації цих гарантій можливе реальне забезпечення права людини на свободу світогляду і віросповідання. Розглянемо їх детальніше.

За останні роки вплив церкви, релігійних цінностей та норм посилюється. Це можна пояснити тим, що у суспільстві відбулися істотні зміни умов життєдіяльності і підходом до релігії як до фактору духовного відродження народів. Тому законодавці надають широкі права релігійним організаціям. Так згідно із Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації", релігійні організації мають право: засновувати й утримувати вільно доступні місця богослужінь або релігійних зібрань, місця паломництва; проводити богослужіння, релігійні обряди, церемонії та процесії; придбавати і використовувати релігійну літературу мовою на свій вибір, а також інші предмети й матеріали релігійного призначення, виготовляти, експортувати, імпортувати і розповсюджувати такі предмети і літературу; утворювати товариства, братства, асоціації, інші об'єднання громадян для здійснення добродійництва, вивчення та розповсюдження релігійної літератури та іншої культурно-освітницької діяльності; встановлювати і підтримувати міжнародні зв'язки тощо.

Тому релігійним організаціям гарантуються досить широкі можливості щодо реалізації свого права на свободу світогляду і віросповідання. Додатковими гарантіями цього права виступають такі тенденції у здійсненні права на свободу віровизнання: а) плюралізація вірувань - розвивається впродовж збагачення людської особистості духовними потребами, заміन

уявлень, розширення світогляду; б) визначення показників моральності, поведінки особи, або певних груп, у встановленні критерій розмежування «добра» і «зла» за конкретно-історичних умов, або обставин.

Кожному притаманні певні світоглядні переконання, у тому числі релігійного характеру - від глибокої віри у надприродні сили до переконаного їх заперечення. Тому державні органи не мають права звужувати або порушувати встановлені законом права громадян, інакше такі їх дії або бездіяльність можуть служити підставою для ініціювання судового розгляду.

Право на свободу світогляду і віросповідання може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей

Одне з таких обмежень встановлене, наприклад, ст. 181 КК України, відповідно до якої, кримінальна відповідальність настає за організацію або керівництво групою, діяльність якої здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів і поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпущістю. Однією з правових гарантій права на свободу віросповідання є передбачена КК України кримінальна відповідальність за: пошкодження релігійних споруд чи культових будинків, незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь, перешкоджання здійсненню релігійного обряду.

Враховуючи вищевикладене можна погодитись з тим, що в Україні реально гарантується право на свободу світогляду і віросповідання, тому :

1. Наша країна є світською державою. З цього можна зробити висновки, що держава є нейтральною, безсторонньою щодо будь-яких різновидів віри - як релігійних, так і нерелігійних.

2. Держава не надає переваги до будь-яких релігійних організацій, а також до організацій атеїстичного спрямування. Тому державою встановлені межі втручання у сповідання будь-якої віри у діяльність релігійних та атеїстичних організацій, виходячи при цьому виключно із загальнолюдських цінностей і прав людини.

3. Діяльність держави обмежена щодо релігійної деномінації: обліково-реєстраційною діяльністю на основі повідомного (заявницького) принципу; нейтральним арбітруванням у разі виникнення міжконфесійних суперечок, конфліктів з майнових та деяких інших неідеологічних питань за умови звернення цих організацій до відповідних юрисдикційних державних органів і беззастережного визнання обов'язковості рішень останніх;

4. Держава законодавчо визначила межі діяльності, фізичної поведінки (проте аж ніяк не думок, не віри), поза які не можуть виходити прихильники будь-якої релігії або іншої, у тому числі атеїстичної, віри відповідно

до міжнародних стандартів цих меж (ст. 29 Загальної декларації прав людини). Держава також здійснює контроль за не порушенням цих меж, тобто за дотриманням законів віруючими усіх конфесій, усіма релігійними й атеїстичними організаціями, та притягати до юридичної відповідальності тих із них, котрі порушили чинне законодавство.

Отже, робимо загальний висновок що право на свободу світогляду і віросповідання є невід'ємною складовою частиною системи конституційних прав і свобод людини. Реалізація права людини на свободу світогляду і віросповідання є гарантованим на рівні держави.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ В РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІ В УМОВАХ ПРОТИДІ COVID-19

Онищенко Надія,

студентка 3 курсу, групи 19-Д
Криворізького факультету НУ «ОЮА»

Науковий керівник:

Шустрова К. В., к. ю. н., доцент,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін

Пандемія COVID-19 створила значні виклики для забезпечення верховенства права в низці держав, зокрема для функціонування судів під час впровадження надзвичайного стану. Однак, суди виконують життєво важливу функцію у період пандемії та після неї, що полягає, серед іншого, у забезпеченні захисту від запровадження надмірних надзвичайних заходів в окремих випадках. Окрім цього, необхідно забезпечити безперебійний доступ до судів для вирішення інших нагальних правових питань, а також для забезпечення доступу до правосуддя загалом. Суди намагалися вирішити цю проблему у різні способи: деякі закривалися повністю, а деякі залишалися частково відкритими, але всім довелося швидко рухатися у напрямку здійснення правосуддя дистанційно та за допомогою онлайн-платформ.

У світлі безпрецедентної ситуації з COVID-19 постійно змінюються рекомендації для політиків, законодавців, судів, юристів та інших спеціалістів у сфері права щодо правил проведення судових засідань, отримання довідок тощо. Однак навколишній світ стрімко змінюється – те, що є терміновим, необхідним та доцільним, в один момент може швидко змінитись і навіть неодноразово, залежно від того, в якій фазі пандемії COVID-19 знаходяться країни, або навіть різні регіони країн.

Активне впровадження в практику судів систем інформатизації та автоматизації судочинства сьогодні є важливою умовою успішного розвитку су-